

ДОКЛАД

ОТ

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ОКОЛНА СРЕДА

**ОТНОСНО ЧЛ. 50 ОТ НАРЕДБАТА ЗА ОТРАБОТЕНИТЕ
МАСЛА И ОТПАДЪЧНИТЕ НЕФТОПРОДУКТИ**

София

СЪДЪРЖАНИЕ

Увод	4 стр.
I. Основни положения в Наредбата	4 стр.
1. Цел на Наредбата	4 стр.
2. Обхват на Наредбата	5 стр.
3. Задължения на лицата, които пускат на пазара масла	5 стр.
II. Преглед на ситуацията в страната през 2013г.	5 стр.
1. Организации по оползотворяване и лица, които изпълняват задълженията си индивидуално	6 стр.
2. Предприети мерки и действия от организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално.....	7 стр.
III. Количествени данни във връзка с изпълнението на Наредбата.....	8 стр.
1. Внесени и изнесени от страната масла.....	8 стр.
2. Въведени и изпратени от страната масла.....	8 стр.
3. Пуснати на пазара масла.....	9 стр.
4. Генерирани, събрани и оползотворени отработени масла.....	9 стр.
IV. Изпълнение на заложената в Наредбата цел	10 стр.
Заключение	11 стр.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ И АБРЕВИАТУРИ

- Наредба – Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (Приета с ПМС №352 от 27.12.2012, обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013г.);
- ИАОС - Изпълнителна агенция по околна среда;
- ОМ – Отработени масла;
- ОН – Отработени нефтопродукти;
- ЕС – Европейска съюз;
- ЗУО – Закон за управление на отпадъците (обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г., в сила от 13.07.2012 г., изм., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г);
- Наредба №2 - Наредба №2 от 22 януари 2013г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъци, както и реда за водене на публични регистри (Обн. ДВ. бр. 10 от 5 Февруари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр. 86 от 1 Октомври 2013г.);
- МРО – Масово разпространени отпадъци;
- ООп- Организация по оползотворяване;
- ПУДООС – Предприятие за управление дейностите по опазване на околната среда;
- АМ – Агенция „Митници“;
- НАП – Национална агенция за приходите;
- Регламент на статистиката - Регламент (ЕС) № 849/2010 на Комисията от 27 септември 2010 година за изменение на Регламент (ЕО) № 2150/2002 на Европейския парламент и на Съвета относно статистиката на отпадъците;
- Наредба № 3 - Наредба № 3 от 01.04.2004 г. за класификация на отпадъците

УВОД

Настоящият доклад се изготвя от Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС) въз основа на събраните данни по Наредбата за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (Наредба), приета с ПМС № 352 от 27.12.2012, обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013г.

Основната цел на доклада е да се направи извод за постигане на заложените в Наредбата цели, като се обобщи информацията за отчетната 2013г както за пуснатите на пазара масла, така и за оползотворените отработени масла (ОМ).

I. Основни положения в Наредбата

1. Цел на Наредбата

С наредбата се определят изискванията както за пускането на пазара на масла, така и за разделното събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (ОН), като се регламентират:

- предотвратяването и ограничаването на замърсяването на околната среда и риска за човешкото здраве в резултат на третирането и транспортирането на ОМ и ОН;
- предприемането на мерки от лицата пускани на пазара масла за разделно събиране, оползотворяване и/или обезвреждане на образуваните отработени масла без риск за здравето на хората и околната среда;
- въвеждане и функциониране на екологосъобразна система за транспортиране и третиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- информиране на крайните потребители за ролята им в разделното събиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти и за наличните системи за събиране, оползотворяване или обезвреждане;
- мерки, които определят носенето на по-голяма отговорност както от производителите, така и от лицата, които пускат на пазара масла.

Наредбата регламентира и йерархията при третирането на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти. Приоритетно е оползотворяването на отработените масла чрез регенериране. В случаите, когато техническите и икономическите условия не позволяват регенериране, отработените масла се изгарят с оползотворяване на енергията. При невъзможност за оползотворяване по нито един от горепосочените методи, тогава се осигуряват екологосъобразни методи за съхраняване и предаване за обезвреждане.

2. Обхват на Наредбата

По смисълът на Наредбата "масла" са продукти, получени от базови минерални и/или синтетични масла и добавки и предназначени за използване в качеството на смазочни материали, среда за предаване на усилие и топлина, диелектрични и технологични течности, в т. ч.: моторни, компресорни, турбинни масла, течности за хидравлични трансмисии, масла за зъбни предавки, масла за обработка на метали, формовъчни и антикорозионни масла, електроизолационни масла.

„Отработено масло” е всяко смазочно или индустриално масло на минерална или синтетична основа, негодно за употреба по първоначалното си предназначение, включително отработени моторни и трансмисионни масла, смазочни масла, турбинни и хидравлични масла.

„Отпадъчни нефтопродукти” са всички течни, полутечни или твърди отпадъци на нефтена основа или техни смеси.

3. Задължения на лицата, които пускат на пазара масла

Съгласно Наредбата „*Лице, което пуска на пазара масла*” е физическо или юридическо лице, което е производител и/или вносител/, и/или лице, което въвежда на територията на страната от територията на друга държава - членка на Европейския съюз (ЕС), и предоставя масла на друго лице срещу заплащане или безплатно, и/или ги използва като част от търговска, производствена или професионална дейност с цел продуктите да бъдат разпространени или използвани на територията на Република България.

Лицата, които пускат на пазара масла, са отговорни за оползотворяването на отработени масла в количество (в тонове) не по-малко от 40 на сто от количеството (в тонове) масла, пуснати от тях на пазара на Република България през текущата година. Целта по оползотворяване се изпълнява ежегодно до 31 декември на съответната отчетна година. За изпълнение на нормативно заложените цели по оползотворяване се зачита изпращането на отработени масла от територията на нашата страна към територията на друга държава – членка на ЕС и/или изнасянето им извън територията на ЕС с цел оползотворяване, ако превозът е извършен при спазване изискванията на Регламент (ЕО) №1013/2006 и е налице доказателство, че операцията по оползотворяване е извършена при условия, равностойни на изискванията в Наредбата. Не се зачита за изпълнение на целта оползотворяването на отпадъчни нефтопродукти, на масла с изтекъл срок на годност, които не са били в употреба и на отработени масла, пристигнали на територията на нашата страна от друга държава – членка на ЕС и/или внесени от друга държава по реда на Регламент (ЕО) №1013/2006.

II. Преглед на ситуацията в страната през 2013г.

Наредбата за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти влиза в сила в деня на обнародването и в Държавен вестник – 08.01.2013г. Съгласно разпоредбите и, лицата пускащи на пазара масла, подават информация в ИАОС за количествата пуснати на пазара, изнесени и/или изпратени от територията на страната към територията на друга държава - членка на ЕС по тримесечни периоди съгласно зададен формат. Нов момент в Наредбата е създаването на условие, при което в случай на необходимост от коригиране на тази информация, коригиращата справка е за цялата година и се подава в периода 1-20 февруари на годината, следваща отчетната година. Коригиращата справка е окончателна и не подлежи на промяна.

Променен е и редът за подаване на информация за дейностите с отработени масла. В изпълнение разпоредбите на чл. 48(1) от ЗУО, през 2013г. влиза в сила и Наредба №2 от 22 януари 2013г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъци, както и реда за водене на публични регистри (Обн. ДВ. бр. 10 от 5 Февруари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр. 86 от 1 Октомври 2013г.). Наредба № 2 отменя Наредба № 9 за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичния регистър на издадените разрешения, регистрационни документи и на закритите обекти и дейности от деня на обнародването, като целта и е получаване на пълна и достоверна информация за дейностите по отпадъци, както и информация за пуснатите на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (МРО).

Информацията за количествата образувани, събрани и третираны отработени масла се получава съгласно изискванията на съответните годишните отчети от Наредба № 2, предоставени на ИАОС в нормативно заложените срокове.

1. Организации по оползотворяване и лица, които изпълняват задълженията си индивидуално

Лицата, които пускат на пазара масла, изпълняват задълженията си индивидуално или чрез колективни системи, представлявани от организация по оползотворяване (ООп). По смисъла на Наредбата "Организация по оползотворяване на отработени масла" е юридическо лице, регистрирано по Търговския закон или съгласно националното му законодателство, което не разпределя печалба и което управлява и/или самостоятелно извършва дейностите по разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отработени масла.

През отчетната 2013г. разрешения са имали пет организации по оползотворяване на отработени масла:

1. „Ойл Рециклејшън” ЕООД
2. „Норд Авторециклинг” АД
3. „Лубрика – Екологични дейности” ЕООД
4. „Екоривейс Ойл” АД
5. „Национална компания за събиране и оползотворяване на отработени масла” ООД

Три са фирмите притежаващи разрешения за индивидуално изпълнение на задълженията:

1. „Булвария Автомобилни продукти“ ЕООД
2. „Омникар - БГ“ ЕООД
3. „Инса“ ЕООД

Лицата, които не изпълняват задълженията си индивидуално и не членуват в ООп, заплащат продуктова такса в Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС), като събраните средства се изразходват за дейности свързани с управление на ОМ, както и за финансиране на екологични проекти в съответствие с Правилника за устройството и дейността на ПУДООС.

На Фигура 1 е изобразено дяловото разпределение на събраните продуктови такси през 2013 г. за масово разпространените отпадъци (МРО).

Фигура 1

Източник: ПУДООС

Сумата от заплатените продуктови такси в ПУДООС за масла през 2013г. възлиза на 32029.08 лв. или 1% от събраните средства за МРО.

2. Предприети мерки и действия от организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално

Съгласно Наредбата, ежегодно, до 31 март лицата, които пускат на пазара масла и изпълняват задълженията си индивидуално и организациите по оползотворяване на масла представят на изпълнителния директор на ИАОС информация за предходната година относно:

◇ Предприетите мерки за организиране на събирането и оползотворяването на отработени масла:

- изграждане на система от пунктове за временно съхранение на отработени масла и нефтопродукти, приемащи отпадъци на нефтена основа от населението и автомобилните сервиси;

- адекватна ценова политика за изкупуване на ОМ, която се конкурира с цените на горивата за отопление – генераторите се стимулират да продават ОМ и със средствата от продажбата да закупят алтернативно гориво за отопление;

- сключване на договори с фирми, притежаващи разрешителни за събиране, транспортиране и оползотворяване на ОМ;

- сключване на договори с лица, при чиято дейност се образуват ОМ, в т.ч. автосервиси, в които се извършва смяна на масла;

- сключване на договори с кметове на общини за съвместна дейност за събиране и оползотворяване на ОМ в тези общини.

◇ Мерките, които са били взети в случай на временно прекъсване на събирането или намаляване количеството на събраните отработени масла и тяхното последващо третиране:

- разработване и внедряване на софтуерна система за следене количествата на маслата, които са пуснати на пазара, както и на събраните ОМ;

- сключване на договори с повече от една преработваща компания за ОМ;

- сключване на договори с по-голям брой доставчици на ОМ;

- подобряване на ценовата политика.

◇ Предприетите действия за информиране и привличане на потребителите в прилаганата система за събирането на отработени масла, включително проведените информационни кампании:

- организиране на информационни кампании сред населението;

- проведени срещи с дистрибутори с цел разяснения на законодателството в областта на управлението на ОМ;

- разпространяване на рекламни и информационни материали относно необходимостта от събиране и предаване за преработка на ОМ;

- сключване на договори с медии с цел популяризиране на организираното разделно събиране на отработените масла.

◇ Резултати от дейността по изпълнение на задълженията по Наредбата

- всички ООп, както и всички лица изпълняващи задълженията си индивидуално са доказали изпълнение на задълженията си по оползотворяване на ОМ.

III. Количествени данни във връзка с изпълнението на Наредбата

1. Внесени и изнесени от страната масла

Информация за количествата масла, които са внесени или изнесени от страната се получава в ИАОС от директора на Агенция „Митници“ (АМ).

Таблица 1

СПРАВКА ЗА КОЛИЧЕСТВАТА ВНЕСЕНИ И ИЗНЕСЕНИ ОТ СТРАНАТА МАСЛА			
за периода 01.01.2013 г. - 31.12.2013 г.			
Масла		Количества масла	
Код по КН	Вид масло	Внос (т)	Износ(т)
27101981	Моторни, компресорни и турбинни масла	1 571.44	10 631.05
27101983	Хидравлични масла	478.511	564.792
27101987	Масла за зъбни предавки	116.047	1 145.71
27101991	Масла за обработка на метали, формовъчни масла и антикорозионни масла	78.301	36.986
27101993	Електроизолационни масла	103.851	466.545
27101999	Други смазочни масла и други масла	21 385.60	1 584 256.37
34031990	Други	220.682	212.185
Общо		23 954.43	1 597 313.64

Източник: АМ

В Таблица 1 са представени обобщените количества на внесените и изнесените от страната масла за 2013г. по код по Комбинирана номенклатура на стоките и по вид на маслото. Общото количество на внесените в страната масла е 23954.43т, като най-голям е дела на „Други смазочни масла и други масла“. Общото количество на изнесените масла е 1597313.64т, като отново най-голям е дела на маслата от вид „Други смазочни масла и други масла“.

2. Въведени и изпратени от страната масла

Информация относно количествата масла, въведени на територията на страната от друга държава – членка на ЕС и изпратени от територията на страната към територията на друга държава – членка на ЕС се предоставя в ИАОС от изпълнителния директор на Националната агенция за приходите (НАП).

Таблица 2

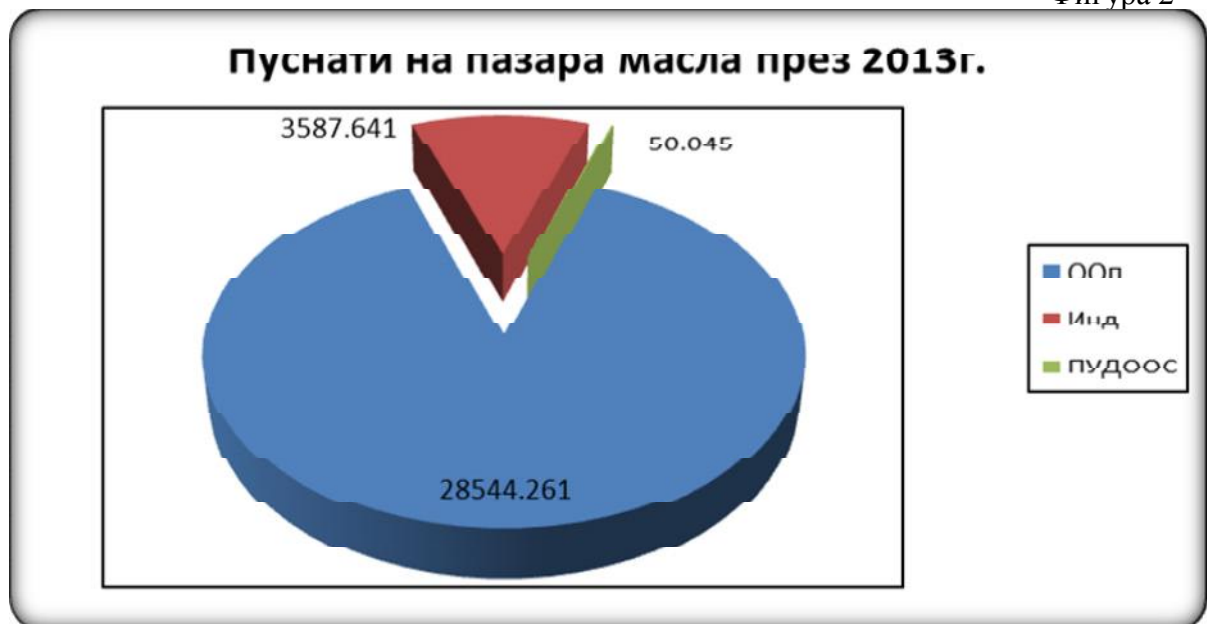
СПРАВКА ЗА КОЛИЧЕСТВАТА ПРИСТИГНАЛИ И ИЗПРАТЕНИ ОТ СТРАНАТА МАСЛА			
за периода 01.01.2013 г. - 31.12.2013 г.			
Масла		Количества масла	
Код по КН	Вид масло	Пристигания (т)	Изпращания (т)
27101981	Моторни, компресорни и турбинни масла	14238.506	2337.834
27101983	Хидравлични масла	1723.604	1520.490
27101987	Масла за зъбни предавки	1049.573	771.021
27101991	Масла за обработка на метали, формовъчни масла и антикорозионни масла	157.724	127.803
27101993	Електроизолационни масла	2183.230	553.929
27101999	Други смазочни масла и други масла	6611.825	2148.206
Общо		25964.462	7459.284

В Таблица 2 са представени обобщените количества на въведените и изпратените от страната масла за 2013г. по видове масла съгласно кодовете по Комбинирана номенклатура на стоките. Общото количество на пристигналите в страната масла е 25964.462т, а на изпратените – 7459.284т.

3. Пуснати на пазара масла

Съгласно Наредбата "пускане на пазара на масла" е първото предоставяне на масла на разположение на друго лице срещу заплащане или безплатно като част от търговска или професионална дейност с цел продуктът да бъде разпространен на територията на Република България и/или използван като част от търговска, производствена или професионална дейност.

Фигура 2

Източник: ИАОС

На Фигура 2 е представено дяловото разпределение на пуснатите на пазара масла. По данни получени в ИАОС от задължените лица и ПУДООС съгласно Наредбата, общото количество на пуснатите на пазара масла за 2013г. е 32181.947т, като членовете на организациите по оползотворяване са пуснали на пазара 28544.261т. масла, лицата изпълняващи индивидуално задълженията си – 3587.641т, а лицата заплатили продуктова такса 50.045т.

4. Генерирани, събрани и оползотворени отработени масла

Лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране и третиране на производствени и опасни отпадъци, предоставят годишни отчети по образец съгласно приложенията на Наредба № 2.

Съгласно получената в ИАОС информация количеството на образуваните през годината отработени масла е 9888.06т. Събраните ОМ от лица, притежаващи разрешение по чл. 35 от ЗУО за дейност с отпадъци е 6089.528 т.

За изпълнение на целта по оползотворяване на отработени масла на национално ниво, ИАОС обобщава получената информация съгласно кодовете за отработени масла от

Регламент (ЕС) № 849/2010 на Комисията от 27 септември 2010 година за изменение на Регламент (ЕО) № 2150/2002 на Европейския парламент и на Съвета относно статистиката на отпадъците.

Съгласно събраната и обобщена в ИАОС информация, през 2013г. са оползотворени 13568.767т ОМ, от които 12309.590т чрез регенериране, 633.768т по други методи и 625.409т са изнесени с цел оползотворяване.

В резултат на регенерирането са получени продукти в количество 5017.97т, от които 1904.61т базови масла и 3066.78т други продукти – греси, тежко гориво, консервационни смазки са реализирани на пазара, а 46.58 т са складова наличност.

През годината са оползотворени и 3295.79т отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, чиито кодове от Наредба № 3 от 01.04.2004 г. за класификация на отпадъците не са част от Регламента на статистиката – трюмови масла от речно корабоплаване; трюмови масла от други видове корабоплаване; отпадъци, съдържащи масла и нефтопродукти; масла и концентрати от сепариране/разделяне, които са зачетени за изпълнение на целите на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално и ООп.

През 2013г. са обезвредени 225.24т ОМ с код на операция по обезвреждане D9 (физико-химично третиране) съгласно Приложение №1 от допълнителните разпоредби на ЗУО.

IV. Изпълнение на заложената в Наредбата цел

През отчетната 2013г лицата, които пускат на пазара масла са отговорни за оползотворяването на отработени масла в количество (в тонове) не по-малко от 40 на сто от количеството (в тонове) масла, пуснати от тях на пазара на Република България през текущата година.

Съгласно данните за пуснатите на пазара масла и оползотворените отработени масла, постигнатата национална цел по оползотворяване през 2013г. е 42.16% .

Фиг. 3 изобразява съотношението между заложената и изпълнената цел по оползотворяване на ОМ на национално ниво за целия период от влизане в сила на нормативен акт за управление на отпадъците от отработени масла.

Фигура 3

Източник: ИАОС

Съгласно Заповед РД–390/20.05.2014г. Министерът на околната среда и водите освобождава от заплащане на продуктова такса всички организации по оползотворяване на ОМ, както и всички лица, които изпълняват задълженията си индивидуално поради това, че са изпълнили задълженията си за оползотворяване на отработени масла и са изпълнили целта по чл.8 от Наредбата.

Заклучение

От събраната и обработена информация за 2013г могат да се направят следните заключения:

1. На територията на страната има пет действащи организации по оползотворяване на ОМ и три фирми, притежаващи разрешения за индивидуално изпълнение на целите по Наредбата.

2. Всички ООп , както и всички лица изпълняващи задълженията си индивидуално са доказали изпълнение на задълженията си по оползотворяване на ОМ и са постигнали заложените в Наредбата цели.

3. Постигнатата цел по оползотворяване на ОМ на национално ниво е 42.16%.